

agre. a Piera.

PRON. MOD.: *san žaymə* (*səz ulibérés*, sols en escrits), oït per Casacuberta (c. 1920) a Sant Sadurn i a Piera.

DOC.ANT.: 1359: *Sent Jaume les Oliveres* 5 (CoDoACA XII, 29).

Olivars, veïnat agre. a Sant Julià de Ramis, a la dreta del Terri.

DOC.ANT.: 1359: *Olivars* (CoDoACA XII, 104). 10
L'Olivaró, barri de Castellbisbal.

Lo Vilaret: amb metàtesi, forma variant d'*Olivaret* deriv. col·le. d'*Olivera*, partida de Vilanova d'Alcolea (XXVIII, 169.25). Sengles partides *los Vilarets* (o *Els* 15 V.) a Herbés (XXVII, 150.11), Cervera del Maestrat (XXVIII, 118.19; 119.44), la Salzedella (XXVIII, 132.11), Bell-lloc (XXVIII, 152.12) i Todolella (XXVII, 201.22).

Nolius, mas antic, a la Pobla de Lillet, documentat 20 l'any 1573 (SerraV., *Pinós i Mat.* III, 184). Pot ser una aglutinació de *E(n) Olius*, amb l'*En* com en els NLL d'Andorra i el Berguedà; *Nagual*, *Nerill*, *Ensija*, *Empalomar*, etc.

MONTOLIU és un dels molts NLL formats amb *Mont-* + un nom d'arbre, OLIVUS 'olivera'.

Castell de Montoliu, antic castell del terme de la Ribera de Gaià (Tarragonès).

Doc. Ant.: 1205: *kastru de Monte Olivo* (Cart. St. Cugat III, 375); 1209: *Monte Olivo* (BRABLI, 234); 1359: *Muntoliu* (CoDoACA XII, 37).

MONTOLIU de Segarra (o de Cervera), poble i municipi de la Segarra, a la capçalera del riuet Cercavins. 35

PRON. MOD.: *montulíu* i *munulíu* oït a Freixenet per Casacuberta (c. 1920).

DOC. ANT.: 1077: *Monte Oliuo* (BABL II, 110); 1079: *Monte Oliuu* (llegit a l'Arx. de Sols.); 1331: *S. Marie de Monteolivo* (Misc. Griera I, 376); 1359: 40 *Muntoliu* (CoDoACA XII, 52).

MONTOLIU de Lleida, poble i municipi del Segrià, a l'esquerra del Segre.

PRON. MOD.: *montolíu*, oït a Bovera, Maials, Granadella i Alcanó per Casacuberta (c. 1920); *montolíu* 45 i *munulíu* oït a Llardecans per Coromines (1934).

DOC.ANT.: 1359: *Muntoliu* (CoDoACA XII, 18).

Sengles *Mas de Montoliu* a Culla (XXIX, 71.8) i a Xodos (XXIX, 93.19). Aquest és una gran masada a 1370 alt, dalt d'un ample turó 5 k. al SO. del poble, 50 a la r. de Llucena, 3 k. a l'E. del cim de Penyagolosa.

També a la Vall d'Aran, estany de *Montolieu*, un en te. de Bagergue, al capdamunt de la vall de l'Unyola; un altre (?) en te. d'Arties.

El Montolivet, antic volcà de la regió d'Olot. Actua-

lment hi ha *el barri de Montolivet*, compost amb el llatí OLIVETUM, «olivar».

Montolivet, barri de la ciutat de València, dins l'antic terme de Russafa. Té l'origen en el santuari dedicat a la *Mare de Déu de Montolivet*.

Montolivet, partida del municipi de Castelló de la Ribera. Noms inspirats en el MONS OLIVETI dels evangelis. J.F.C. Potser també hi al·ludeix el nom d'aquells estanys aranesos en altures massa grans per créixer-hi l'arbre però prou aspres per inspirar contemplació penitenta.

OLIVA

Ciutat de l'Horta de Gandia, prop de mar i del límit amb el Marquesat de Dènia.

PRON.: *oliva*, J.G.M. 1935; id. en les enqs. de 1963, als pobles del voltant, entre elles la d'Oliva (XXXIII, 33-49). Gentilici pop. *Olivarers*, *-eres* (M. Gadea, T. del Xè, I, 173).

MENCIONS ANT. (cristianes) 1248: *Oliba* (Miret S., *Itin. de J. I*, 191). 1314: Jaume II atorga que se celebri mercat cada dijous «ad locum vestrum de *Oliva* 25 [repetit 3 voltes] situm infra te. castru vestri de *Rebolleto*» (El Arch. II, 336). 1323: *Oliva* (BABL IV, 148). 3r. 4t. S. XIV: Pere el Cerimoniós passa per *Oliva* després de Valldigna (Cron. ed. Pagès, 115.11). 1370: *Oliva* (pergamí vist per mi a l'arx. de Biar 1963, 30 XXXVI, 5.21).

Sanchis Sivera, *Nomenclátor* 317, en dona alguna cita de 1323, 1448 i 1514 i diu que en temps del «Beato» hi havia 30 cases de cristians vells i 40 de moriscos, però ja el 1534 es feren rectories de moriscos en els seus agregats i raval; en els censos figura amb 220 i 267 cristians els anys 1327 i 1572, i amb 300, 186, 200 i 372 moriscos, respectiv., el 1527, '63, '72 i 1602 (Lapeyre 42); i Reglà el 1609 li trobà 385 cri., i 350 cases a la «moreria de *Oliva*», pertanyent tot al Duc de Gandia (pp. 112, 118). En l'estat governamental de c. 1600: *Oliua* 267 cri. i 200 a la moreria (Arch. IV, 381). Havent quedat bastant despoblat per l'expulsió, s'hi donà carta de població el 1625, Lz. Vargas I, 111.¹

En el Rept. *Oriba* figura amb anexos *Mediona* i *Rebolé* (Bof. 462), sens dubte grafia incompleta per *Rebolén*; Chabàs (El Arch. I, 252, 257 i III, 946) d'un doc. de 1249 cita la donació de *Reboylen* i *Mediona*, junt amb *Oriba*, a En Carroç fill del comte Alamandus; com que *Rebollet* és ben conegut com agre. d'Oliva, queda establert que *Oliva* es deia *Oriba* en temps dels moros.

Julià Ribera, ja en *El Arch. I*, 25-30 hi identificava '*Au(a)ba* citat per Yaqut com alq. de Dènia, i li 55 atribuïa com a gentilici el nom de Abu Abdalá M. ben Galid el-H. (*kunja*) *El-Aurabi*, estudiós, que acabà